

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

27 päivänä tammikuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) – Asetus (EU) N:o 1305/2013 – Tuki maaseudun kehittämiseen – 30 artiklan 6 kohdan a alakohta – Natura 2000 -tuet – Maa- ja metsätalousalueilla aiheutuneiden tulonmenetysten korvaaminen – Turvesuot – Karpaloviljelmien perustamiskielto – Korvauksen maksamatta jättäminen – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 17 artikla – Omistusoikeus

Asiassa C-234/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Augstākā tiesa (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia) on esittänyt 3.6.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.6.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

”Sātiņi-S” SIA,

Lauku atbalsta dienests

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja A. Prechal, joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Passer (esittelevä tuomari), F. Biltgen, L. S. Rossi ja N. Wahl,

julkisasiamies: A. Rantos,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.6.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- ”Sātiņi-S” SIA, edustajanaan A. Grigorjevs,
- Latvian hallitus, asiamiehinään aluksi K. Pommere, V. Soņeca, V. Kalniņa ja E. Bārdiņš, sittemmin K. Pommere ja E. Bārdiņš,

* Oikeudenkäyntikieli: latvia.

- Irlanti, asiamiehinään M. Browne, J. Quaney, M. Lane ja A. Joyce, avustajinaan S. Kingston, SC, ja G. Gilmore, BL,
- Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi C. Hermes, M. Kaduczak ja I. Naglis, sittemmin C. Hermes ja M. Kaduczak,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.9.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 487) 30 artiklan 1 kohdan ja 6 kohdan a alakohdan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 17 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat ”Sātiņi-S” SIA ja Lauku atbalsta dienests (maaseudun tukivirasto, Latvia) ja jossa on kyse siitä, että maaseudun tukivirasto kieltäytyi myöntämästä Sātiņi-S:lle korvaavaa Natura 2000 -tukea sen johdosta, että karpaloviljelmien perustaminen Natura 2000 -verkostoon kuuluville turvesoille on kielletty.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Luontotyyppidirektiivi

- 3 Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7; jäljempänä luontotyyppidirektiivi) 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:
”Perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto, ’Natura 2000’. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppisiä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.”
- 4 Tämän direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.”

Asetus N:o 1305/2013

5 Asetuksen N:o 1305/2013 johdanto-osan 9 ja 24 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(9) Maaseudun kehittämisohjelmissa olisi täsmennettävä kohdealueen tarpeet ja esitettävä yhtenäinen strategia niiden täyttämiseksi maaseudun kehittämistä koskevien unionin prioriteettien mukaan. Tämän strategian tulisi perustua tavoitteiden asettamiseen. Havaittujen tarpeiden, asetettujen tavoitteiden ja niiden täyttämiseksi valittujen toimenpiteiden väliset yhteydet olisi määriteltävä. Maaseudun kehittämisohjelmien olisi myös sisällettävä kaikki tiedot, joita tarvitaan arvioitaessa, ovatko ohjelmat tämän asetuksen vaatimusten mukaisia.

--

(24) Viljelijöille ja metsänomistajille olisi myönnettävä edelleen tukea alueilla, jotka kärsivät [luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY (EUVL 2010, L 20, s. 7; jäljempänä lintudirektiivi)] ja [luontotyyppidirektiivin] täytäntöönpanon vuoksi, ja Natura 2000 -alueiden tehokkaan hoidon edistämiseksi. Lisäksi viljelijöille olisi myönnettävä tukea vesistöalueilla, jotka kärsivät haitoista [yhteisön vesipolitiikan puitteista 23.10.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY (EYVL 2000, L 327, s. 1; jäljempänä vesipuitedirektiivi)] täytäntöönpanon vuoksi. Tuki olisi kytkettävä maaseudun kehittämisohjelmassa kuvattuihin erityisiin vaatimuksiin, jotka ylittävät asiaa koskevat pakolliset toimenpide- ja hoitovaatimukset. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että viljelijöille maksettavat korvaukset eivät johda tämän asetuksen ja [yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 [(EUVL 2013, L 347, s. 608)] nojalla kaksinkertaiseen rahoitukseen. Jäsenvaltioiden olisi myös otettava Natura 2000 -alueiden erityistarpeet huomioon maaseudun kehittämisohjelmiensa yleisessä suunnittelussa.”

6 Tämän asetuksen 2 artiklan, jonka otsikkona on ”Määritelmät”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. --

Lisäksi sovelletaan seuraavia määritelmiä:

--

c) 'toimenpiteellä' tarkoitetaan joukkoa tukitoimia, joilla pyritään toteuttamaan yksi tai useampi maaseudun kehittämistä koskeva unionin prioriteetti;

--

f) 'maatalousmaalla' tarkoitetaan asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklassa määriteltyä pellon, pysyvien nurmien ja pysyvien laidunten tai pysyvien viljelmien pinta-alaa;

--

- r) 'metsällä' tarkoitetaan yli 0,5 hehtaarin laajuista maa-aluetta, jolla puut ovat yli viisi metriä korkeita ja jolla latvuspeittävyys on yli 10 prosenttia tai jonka puut kykenevät yltämään näihin raja-arvoihin in situ ja joka ei sisällä maata, joka on pääasiallisesti maatalouskäytössä tai kaupunkialuetta, jollei 2 kohdasta muuta johdu;
2. Jäsenvaltio tai alue voi päättää soveltaa muuta kuin 1 kohdan r alakohdassa tarkoitettua, olemassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön tai inventaariojärjestelmään perustuvaa metsän määritelmää. Jäsenvaltioiden tai alueiden on esitettävä tällainen määritelmä maaseudun kehittämisohjelmassaan.”
- 7 Kyseisen asetuksen 6 artiklan, jonka otsikko on ”Maaseudun kehittämisohjelmien muuttaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
- ”Maaseuturahasto toimii jäsenvaltioissa maaseudun kehittämisohjelmien välityksellä. Ohjelmilla on pantava täytäntöön maaseudun kehittämistä koskevia unionin prioriteetteja vastaava strategia toteuttamalla III osastossa määriteltyjä toimenpiteitä. Unionin prioriteettien toteuttamiseen haetaan tukea maaseuturahastosta.”
- 8 Mainitun asetuksen 10 artiklan, jonka otsikko on ”Maaseudun kehittämisohjelmien hyväksyminen”, sanamuoto on seuraava:
- ”1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 8 artiklassa tarkoitetut tiedot sisältävä ehdotus kustakin maaseudun kehittämisohjelmasta.
2. Komissio hyväksyy kunkin maaseudun kehittämisohjelman täytäntöönpanosäädöksellä.”
- 9 Saman asetuksen 30 artiklassa, jonka otsikko on ”Natura 2000 -tuet ja vesipolitiikan puitteiden mukaiset tuet”, säädetään seuraavaa:
- ”1. Tämän toimenpiteen mukaista tukea myönnetään vuosittain hehtaarilta käytössä olevaa maatalousmaata tai hehtaarilta metsää, ja sen tarkoituksena on korvata tuensaajille aiheutuneet lisäkustannukset ja tulonmenetykset, jotka johtuvat [luontotyyppidirektiivin] ja [lintudirektiivin] sekä vesipuitteiden täytäntöönpanoon liittyvistä haitoista kyseisillä alueilla.
- Laskettaessa tämän toimenpiteen mukaista tukea jäsenvaltioiden on vähennettävä tarpeellinen määrä, jotta estettäisiin asetuksen (EU) N:o 1307/2013 43 artiklassa tarkoitettujen käytäntöjen kaksinkertainen rahoittaminen.
- –
6. Tukea voivat saada seuraavat alueet:
- a) [luontotyyppidirektiivin] ja [lintudirektiivin] nojalla nimetyt Natura 2000 -maa- ja metsätalousalueet;
- –”

Asetus N:o 1307/2013

- 10 Asetuksen N:o 1307/2013 4 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät ja niihin liittyvät säännökset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan

--

h) 'pysyvällä nurmella ja pysyvällä laitumella', yhdessä 'pysyvä nurmi', maata, jota käytetään heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen joko luontaisella tavalla (itseuudistuva) tai viljelemällä (kylvämällä) ja joka ei ole kuulunut tilan viljelykiertoon vähintään viiteen vuoteen; se voi sisältää muitakin laidunnettavia lajeja, kuten pensaita ja/tai puita, edellyttäen, että enemmistönä ovat heinäkasvit ja muut nurmirehukasvit, samoin kuin, jos jäsenvaltio niin päättää, maata, joka on laidunnettavaa ja osa vakiintunutta paikallista käytäntöä alueella, jolla heinäkasvit ja muut nurmirehukasvit eivät perinteisesti ole enemmistönä laidunmailla;

--”

- 11 Asetuksen N:o 1307/2013 45 artiklan, jonka otsikko on ”Pysyvä nurmi”, 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on nimettävä [luototyyppidirektiivin] tai [lintudirektiivin] soveltamisalaan kuuluvilla alueilla sijaitsevat ympäristön kannalta herkäät pysyvän nurmen alueet, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua kyseisten direktiivien tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien näillä alueilla sijaitsevat suot ja kosteikot.”

Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 808/2014

- 12 Asetuksen N:o 1305/2013 soveltamissäännöistä 17.7.2014 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 808/2014 (EUVL 2014, L 227, s. 18) 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Lisäkustannusten ja tulonmenetysten vakio-oletukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat vahvistaa korvausten määrän [asetuksen N:o 1305/2013] 28–31 artiklassa sekä 33 ja 34 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimintatyyppien osalta lisäkustannusten ja tulonmenetysten vakio-oletusten perusteella.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava 1 kohdassa tarkoitettujen laskelmien ja vastaavien korvausten osalta seuraavat seikat:

a) laskelmien kaikki osatekijät ovat todennettavissa;

b) laskelmat perustuvat asianmukaisella asiantuntemuksella vahvistettuihin lukuihin;

c) lähde, josta luvut ovat peräisin, ilmoitetaan selkeästi;

d) erittelyt on tapauksen mukaan tehty paikallisten tai alueellisten olosuhteiden ja tosiasiallisen maankäytön ottamiseksi huomioon;

e) laskelmat eivät sisällä investointikustannuksiin liittyviä osatekijöitä.”

- 13 Tämän täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevan 1 osan otsikko on ”Maaseudun kehittämissuunnitelmien sisällön esittely”. Kyseisen 1 osan 8 kohdan otsikko on ”Valittujen toimenpiteiden kuvaus”, ja sen sanamuoto on seuraava:

” – –

(2) Toimenpidekohtainen kuvaus, mukaan lukien:

--

e) Seuraavanlainen kuvaus kustakin toimenpiteestä tai toimintatyypistä:

--

11. Natura 2000 -korvaukset ja vesipuitedirektiivin mukaiset korvaukset [asetuksen (EU) N:o 1305/2013 30 artikla]

--

- Suoritettavien korvausten perusteena olevien rajoitusten/haittojen määrittely ja tieto pakollisista käytännöistä.
- Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista, sisältäen [asetuksen N:o 1305/2013] 30 artiklan 3 kohdassa [luontotyyppidirektiivin] ja [lintudirektiivin] osalta tarkoitetut perustason vaatimukset ja mainitun asetuksen 30 artiklan 4 kohdassa vesipuitedirektiivin osalta tarkoitetut perustason vaatimukset, joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita niille tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille, joita aiheutuu asianomaisilla alueilla [luontotyyppidirektiivin] ja [lintudirektiivin] ja vesipuitedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä haitoista; tapauksen mukaan kyseisissä menetelmissä on otettava huomioon [asetuksen N:o 1307/2013] nojalla ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin myönnettävät korvaukset, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus.

--”

- 14 Tämän täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I oleva 5 osa koskee toimenpiteiden ja alatoimenpiteiden koodeja. Tässä osassa säädetään asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan nojalla koodin 12 alaisuudessa toimenpiteestä, jonka otsikko on ”Natura 2000 -korvaukset ja vesipuitedirektiivin mukaiset korvaukset”. Tämä toimenpide käsittää kolme osatoimenpidettä, joiden otsikot ovat ”korvaukset Natura 2000 -maatalousalueista” (koodi 12.1.), ”korvaukset Natura 2000 -metsäalueista” (koodi 12.2) ja ”korvaukset vesipiirien hoitosuunnitelmiin kuuluvista maatalousalueista” (koodi 12.3).

Latvian oikeus

- 15 Maankäyttötapojen luokittelua ja niiden määrittämisperusteita koskevan 21.8.2007 annetun ministerineuvoston asetuksen nro 562 (Ministru kabineta noteikumi Nr. 562 ”Noteikumi par zemes lietošanas veidu klasifikācijas kārtību un to noteikšanas kritērijiem”; Latvijas Vēstnesis, 2007, nro 137) liitteessä säädetään maankäyttötapojen luokittelusta.

16 Erityisten suojelutoimien alueiden suojelua ja käyttöä koskevista yleisistä säännöksistä 16.3.2010 annetussa ministerineuvoston asetuksessa nro 264 (Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"; Latvijas Vēstnesis, 2010, nro 58) vahvistetaan erityisten suojelutoimien alueiden suojelua ja käyttöä koskevat yleiset säännöt.

17 Kyseisen asetuksen 5 luvun, jonka otsikko on "Luonnonsuojelualueet", 16 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Luonnonsuojelualueilla on kiellettyä:

--

16.12. perustaa karpaloviljelmiä turvesoille

--"

18 Ympäristön, ilmaston ja maaseudun parantamiseen ohjelmakaudella 2014–2020 tarkoitettujen kansallisten tukien ja Euroopan unionin tukien myöntämistä, hallinnointia ja valvontaa koskevista säännöistä 7.4.2015 annetun ministerineuvoston asetuksen nro 171 (Ministru kabineta noteikumi Nr. 171 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā"; Latvijas Vēstnesis, 2015, nro 76) 56–58 kohdan sanamuoto on seuraava:

"56 kohta Tässä toimenpiteessä tukikelpoisia alueita ovat metsätalousmaat (turvesoita lukuun ottamatta):

56.1. jotka sisältyvät asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun [Natura 2000 -alueiden] luetteloon --

--

58 kohta Tuki voidaan myöntää, jos sitä varten ilmoitettu tukikelpoinen ala on vähintään yhden hehtaarin ja koostuu vähintään 0,1 hehtaarin peltoaloista, joista kunkin rajoituksenalainen pinta-ala on vähintään 0,1 hehtaaria, ja jos kyseiset peltoalat voidaan määrittää kartalta, jos ne kuuluvat maaseudun tukiviraston sähköiseen hakemusjärjestelmään ja jos niihin on kuluva vuoden 1. päivästä maaliskuuta alkaen sovellettu erityisten suojelutoimien alueiden suojelua ja käyttöä tai lajien ja luontotyyppien suojelua koskevan lainsäädännön nojalla jotakin seuraavista taloudellisen toiminnan rajoituksista:

58.1. metsätaloustoiminnan kieltö

58.2. pähakkuun ja harvennuksen kieltö

58.3. pähakkuun kieltö

58.4. avohakkuun kieltö."

- 19 Vuosiksi 2014–2020 laaditusta Latvian maaseudun kehittämisohjelmasta (Latvijas lauku attīstības programma 2014.-2020.gadam), jonka komissio hyväksyi asetuksen N:o 1305/2013 10 artiklan 2 kohdan nojalla (jäljempänä maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020), ilmenee, että Natura 2000 -alueet tai metsätalousmailla, turvesoita lukuun ottamatta, sijaitsevat pienet suojelualueet voivat saada tukea, jos niillä harjoitettavalle metsätaloustoiminnalle on säädetty rajoituksia.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 20 Sātiņi-S osti vuonna 2002 7,7 hehtaaria turvesuota, joka sijaitsi luonnonsuojelualueella ja unionin tärkeänä pitämällä Natura 2000 -suojelualueella Latviassa.
- 21 Sātiņi-S esitti 2.2.2017 maaseudun tukivirastolle hakemuksen, jolla se haki korvausta vuosilta 2015 ja 2016 kiellosta, jonka mukaan kyseisille turvesoille ei saanut perustaa karpaloviljelmää. Maaseudun tukivirasto hylkäsi hakemuksen 28.2.2017 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, ettei sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädetä tällaisesta korvauksesta.
- 22 Sātiņi-S riitautti tämän päätöksen Administratīvā apgabaltiesassa (alueellinen hallintotuomioistuin, Latvia), joka hylkäsi kanteen 26.3.2018 antamallaan tuomiolla.
- 23 Sātiņi-S teki tästä tuomiosta kassaatiovalituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Augstākā tiesaan (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia), joka katsoo, että asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan tulkinta on tarpeen, jotta se voi ratkaista valituksen.
- 24 Näissä olosuhteissa Augstākā tiesa (Senāts) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [asetuksen N:o 1305/2013] 30 artiklan 6 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että turvemaat jäävät kokonaan Natura 2000 -tukien ulkopuolelle?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko turvemaita pidettävä maa- tai metsätalousalueina?
- 3) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklaa tulkittava siten, että jäsenvaltio voi sulkea turvemaat kokonaan Natura 2000 -tukien ulkopuolelle ja että tällaiset kansalliset säännökset ovat yhteensopivia kyseisille tuille asetuksessa N:o 1305/2013 määritellyn korvaamistarkoituksen kanssa?
- 4) Onko asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklaa tulkittava siten, että jäsenvaltio voi rajoittaa Natura 2000 -alueille myönnettäviä tukia säätämällä, että tukea myönnetään ainoastaan tiettytyyppiselle taloudelliselle toiminnalle, kuten esimerkiksi metsätalousalueilla ainoastaan metsätaloustoiminnalle, säädettyjen rajoitusten perusteella?
- 5) Onko asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä [perusoikeuskirjan] 17 artiklan kanssa, tulkittava siten, että henkilöllä, joka vetoaa aikomukseensa aloittaa uutta taloudellista toimintaa, on oikeus Natura 2000 -tukeen, jos kyseinen henkilö jo omaisuuden hankkiessaan oli tietoinen siihen kohdistuvista rajoituksista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, lähinnä, onko asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että turvesuot on suljettu kokonaan Natura 2000 -tukien ulkopuolelle, ja – jos näin ei ole – kuuluvatko turvesuot kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin maatalousalueisiin vai metsätalousalueisiin.
- 26 Näihin kysymyksiin vastaamiseksi on täsmennettävä, että asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklassa säädetään muun muassa Natura 2000 -tuista. Tämän säännöksen 1 kohdan sanamuodon mukaan tukea myönnetään vuosittain hehtaarilta käytössä olevaa maatalousmaata tai hehtaarilta metsää, ja sen tarkoituksena on korvata tuensaajille aiheutuneet lisäkustannukset ja tulonmenetykset, jotka johtuvat luontotyyppidirektiivin ja lintudirektiivin sekä vesipuitedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä haitoista kyseisillä alueilla. Kyseisen säännöksen 6 kohdan a alakohdassa täsmennetään, että luontotyyppidirektiivin ja lintudirektiivin nojalla nimetyt Natura 2000 -maa- ja metsätalousalueet voivat saada kyseessä olevaa tukea.
- 27 Asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja Natura 2000 -tukia voivat siten saada maa- ja metsätalousalueet, jotka – vaikka ne sijaitsevatkin luontotyyppidirektiivin ja lintudirektiivin nojalla nimetyillä Natura 2000 -alueilla – kuuluvat asetuksessa N:o 1305/2013 tarkoitettujen maatalousmaan tai metsän käsitteiden alaan.
- 28 Tämän täsmennyksen jälkeen on todettava, ettei asetuksessa N:o 1305/2013 mainita eikä varsinkaan määritellä turvesuon tai turvemaan käsitteitä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei täsmennä myöskään sitä, mitä pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä turvesuolla tai turvemaalla tarkoitetaan. Näin ollen on katsottava, että – kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 33 kohdassa totesi – turvesuolla tarkoitetaan sen tavanomaisen merkityksen mukaisesti lähinnä kosteikkoa, jossa esiintyy turvetta eli maalajia, jonka sisältämän kasviperäisen orgaanisen aineksen pitoisuus on erittäin korkea ja johon on sitoutunut orgaanista hiiltä.
- 29 Metsän käsite taas määritellään asetuksen N:o 1305/2013 2 artiklan 1 kohdan r alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan yli 0,5 hehtaarin laajuista maa-aluetta, jolla puut ovat yli viisi metriä korkeita ja jolla latvuspeittävyys on yli 10 prosenttia tai jonka puut kykenevät yltämään näihin raja-arvoihin in situ ja joka ei sisällä maata, joka on pääasiallisesti maatalouskäytössä tai kaupunkialuetta. Kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että jäsenvaltio voi päättää soveltaa muuta kuin edellä mainittua määritelmää eli se voi päättää soveltaa olemassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön tai inventaariojärjestelmään perustuvaa metsän määritelmää edellyttäen, että se tässä tapauksessa esittää tällaisen määritelmän maaseudun kehittämissuunnitelmassaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarvittaessa tarkistaa, onko Latvian tasavalta ottanut nyt käsiteltävässä asiassa käyttöön tällaisen määritelmän.
- 30 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 35 kohdassa totesi, ei voida sulkea pois sitä, että turvesuo voisi muodostua asetuksen N:o 1305/2013 2 artiklan 1 kohdan r alakohdassa tarkoitettusta metsästä tai asianomaisen jäsenvaltion tämän asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti mahdollisesti vahvistaman määritelmän mukaisesti metsästä sen mukaan, minkälaista kasvillisuutta asianomaisella paikalla esiintyy.

- 31 Maatalousalueista on todettava, että asetuksen N:o 1305/2013 2 artiklan 1 kohdan f alakohdassa maatalousmaan käsite määritellään siten, että sillä tarkoitetaan "[asetuksen N:o 1307/2013] 4 artiklassa määriteltyä pellon, pysyvien nurmien ja pysyvien laidunten tai pysyvien viljelmien pinta-alaa".
- 32 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 34 kohdassa huomautti, asetuksen N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan h alakohtaan sisältyvästä pysyvien nurmien ja pysyvän laitumen määritelmästä sekä saman asetuksen 45 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa olevista täsmennyksistä ilmenee, että turvesuot tai turvemaat voivat kuulua tämän määritelmän ja siten maatalousalueen määritelmän alaan.
- 33 Näin ollen on katsottava, että siltä osin kuin luontotyyppidirektiivin ja lintudirektiivin mukaisesti nimetyillä Natura 2000 -alueilla sijaitsevat turvesuot tai turvemaat kuuluvat asetuksessa N:o 1305/2013 tai mahdollisesti kyseisen asetuksen mukaisesti annetussa kansallisessa säännöstössä tarkoitetun metsän tai maatalousmaan käsitteen alaan, näitä turvesoita ja turvemaita voidaan pitää kyseisen asetuksen 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina "Natura 2000 -maa- ja metsätalousalueina" ja ne voivat siten lähtökohtaisesti olla oikeutettuja saman asetuksen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun Natura 2000 -tukeen.
- 34 Kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluva tosiseikkoja koskeva kysymys on se, kuuluvatko pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset Natura 2000 -alueella sijaitsevat turvesuot mahdollisesti niiden tosiasiallisesta rakenteesta riippuen edellä mainittujen metsän tai maatalousmaan käsitteiden piiriin ja siten asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitetun Natura 2000 -maa- ja metsätalousalueiden käsitteen alaan.
- 35 Kaiken edellä esitetyn perusteella kahteen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, ettei siinä lähtökohtaisesti suljeta turvesoita Natura 2000 -tukien ulkopuolelle, jos ne sijaitsevat luontotyyppidirektiivin ja lintudirektiivin nojalla nimetyillä Natura 2000 -alueilla ja jos ne kuuluvat tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitetun maatalousmaan ja r alakohdassa tai sen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun metsän käsitteen alaan, ja että mainitussa 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina "Natura 2000 -maa- ja metsätalousalueina" ne voivat siten olla oikeutettuja kyseisen asetuksen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tukiin.

Kolmas ja neljäs kysymys

- 36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, lähinnä, voiko jäsenvaltio asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan perusteella sulkea turvesuot Natura 2000 -tukien ulkopuolelle tai rajoittaa tuen myöntämisen tällaisille alueille tilanteisiin, joissa siitä, että ne on nimetty Natura 2000 -alueiksi, seuraa, että näillä alueilla rajoitetaan tietyn tyyppisen taloudellisen toiminnan, erityisesti metsätaloustoiminnan, harjoittamista.
- 37 Ensinnäkin on todettava, että kahteen ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee, että Natura 2000 -alueilla sijaitseville turvesoille tai turvemaille, jotka eivät kuulu asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitetun maatalousmaan ja r alakohdassa tai sen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun metsän käsitteen alaan, ei voida myöntää tukea kyseisen asetuksen 30 artiklan nojalla.

- 38 Tässä yhteydessä on kuitenkin täsmennettävä, että jäsenvaltiolla on kyseisen 2 artiklan 2 kohdan nojalla oikeus määrittää metsän käsite siten, että oikeus saada tukia ei koske turvesoita tai turvemaita, vaikka kyse olisikin asetuksen N:o 1305/2013 2 artiklan 1 kohdan r alakohdan määritelmää vastaavista alueista.
- 39 Latvian hallituksen esittämistä kirjallisista huomautuksista ilmenee, että maankäyttötapojen luokittelua ja niiden määrittämisperusteita koskevassa 21.8.2007 annetussa ministerineuvoston asetuksessa nro 562 määritellään maa-alueiden erityisryhmät ja niiden ratkaisevat ominaispiirteet. Kyseisen asetuksen liitteen mukaan ”maatalousmaat”, ”metsät” ja ”turvesuot” ovat kolme maatyyppeä, jotka eroavat käyttötapojensa osalta toisistaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen selvitettävä, onko Latvian tasavalta nyt käsiteltävässä asiassa ottanut asetuksen N:o 1305/2013 2 artiklan 2 kohdan nojalla käyttöön metsän käsitteen määritelmän.
- 40 Toiseksi on muistutettava, että asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklassa jäsenvaltiolle annetaan mahdollisuus myöntää Natura 2000 -korvauksia mutta että siinä ei aseteta jäsenvaltiolle velvollisuutta myöntää niitä. Natura 2000 -tuet ja vesipuitedirektiivin mukaiset tuet ovat yksi kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista maaseudun kehittämistä koskevista toimenpiteistä. Näin ollen tätä 30 artiklaa ja siinä mainittuja edellytyksiä sovelletaan ainoastaan tukiiin, joita suoritetaan asianomaisen jäsenvaltion maaseudun kehittämissuunnitelman – sellaisena kuin komissio on sen mainitun asetuksen 10 artiklan nojalla hyväksynyt – täytäntöönpanemiseksi. Jäsenvaltiot eivät saa toteuttaa kaikkia toimenpiteitä vaan pelkästään niiden strategiaa ja unionin strategiaa vastaavia toimenpiteitä ottaen huomioon myös maaseuturahastosta myönnettävän rahoituksen tason. Tämä tulkinta on yhteensopiva asetuksen N:o 1305/2013 johdanto-osan yhdeksännen perustelukappaleen kanssa, jossa mainitaan muun muassa maaseudun kehittämistä koskevien tavoitteiden täyttämiseksi valittujen toimenpiteiden valinta. Asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan mukaisen tuen myöntäminen on siten vain yksi niistä valinnoista, joita jäsenvaltio rahoitusta saadakseen voi tehdä.
- 41 Ensinnäkin täytäntöönpanoasetuksen N:o 808/2014 liitteessä I olevan 5 osan toimenpiteessä 12 annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus valita kolmesta asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan mukaisesta osatoimenpiteestä eli korvauksista Natura 2000 -maatalousalueista, korvauksista Natura 2000 -metsäalueista ja korvauksista vesipiirien hoitosuunnitelmiin kuuluvista maatalousalueista. Tämän täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevan 1 osan 8 jakson 2 kohdan e alakohdan 11 alakohdassa jäsenvaltiot veloitetaan lisäksi muun muassa määrittämään rajoitukset tai haitat, joiden perusteella maaseudun kehittämissuunnitelmissa tarkoitettuja korvauksia voidaan myöntää. Kyseisen täytäntöönpanoasetuksen 10 artiklan 1 kohdassa säädetään vielä, että jäsenvaltiot voivat vahvistaa korvausten määrän lisäkustannusten ja tulonmenetysten vakio-oletusten perusteella.
- 42 Näin ollen unionin oikeudessa annetaan jäsenvaltioille lähtökohtaisesti harkintavaltaa yhtäältä niiden toimenpiteiden valinnan osalta, jotka ne aikovat unionin oikeudessa säädettyjen toimenpiteiden joukosta toteuttaa, ja toisaalta niiden rajoitusten ja haittojen määrittämisen osalta, joiden perusteella korvauksia myönnetään.
- 43 On totta, että vaikka rajoitukset, joita jäsenvaltiot ottavat maaseudun kehittämissuunnitelmansa laatimisen yhteydessä käyttöön, eivät saa viedä Natura 2000 -tukijärjestelmältä sen korvaamistarkoitusta (ks. vastaavasti tuomio 30.3.2017, Lingurár, C-315/16, EU:C:2017:244, 28 kohta), nämä jäsenvaltiot voivat kuitenkin päättää tavasta, jolla toimenpiteet, joilla pyritään saavuttamaan asetuksessa N:o 1305/2013 vahvistetut tavoitteet, on konkreettisesti pantava

täytäntöön. Lisäksi jäsenvaltioiden on näitä valintoja tehdessään noudatettava unionin oikeuden yleisiä periaatteita, kuten syrjintäkiellon periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta (ks. vastaavasti suhteellisuusperiaatteesta tuomio 30.3.2017, *Lingurár*, C-315/16, EU:C:2017:244, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 44 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että vuosia 2014–2020 koskevassa maaseudun kehittämissuunnitelmassa, jonka komissio on hyväksynyt 13.2.2015, Latvian tasavalta on rajoittanut Natura 2000 -tukien myöntämisen metsätalousalueisiin ja sulkenut tukien ulkopuolelle metsätalousalueilla olevat turvesuot. Kyseisen ohjelman määräykset toistetaan ympäristön, ilmaston ja maaseudun parantamiseen ohjelmakaudella 2014–2020 tarkoitettujen kansallisten tukien ja Euroopan unionin tukien myöntämistä, hallinnointia ja valvontaa koskevista säännöistä 7.4.2015 annetussa ministerineuvoston asetuksessa nro 171, jonka 56 kohdassa täsmennetään, että tukikelpoisia alueita ovat ”metsätalousmaat, turvesoita lukuun ottamatta”.
- 45 Tästä seuraa yhtäältä, että Latvian tasavalta on valinnut tämän tuomion 41 kohdassa tarkoitettua kolmesta osatoimenpiteestä ainoastaan toiseksi mainitun eli ”korvaukset Natura 2000 -metsäalueista” ja siten jättänyt käyttöön otetun tukijärjestelmän ulkopuolelle kyseisen asetuksen 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettua Natura 2000 -maatalousalueita ja näin ollen myös turvesuot, jotka mahdollisesti kuuluisivat mainittuja alueita koskevan määritelmän alaan. Latvian tasavalta on näin toimiessaan tehnyt siten valinnan niiden kolmen osatoimenpidetyypin välillä, joista se saattoi asetuksen N:o 1305/2013 ja täytäntöönpanoasetuksen N:o 808/2014 nojalla valita.
- 46 Toisaalta rajoituksista tai haitoista, joiden perusteella tällaisia korvauksia voidaan myöntää asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille Natura 2000 -metsätalousalueille, on todettava, että kyseinen jäsenvaltio on kuvaillut ne ja määrittänyt näiden korvausten määrän hehtaarilta kyseessä olevaa maata, turvesoita lukuun ottamatta.
- 47 Näin ollen se, että jäsenvaltio rajoittaa korvausten maksamisen tällaisille alueille tilanteisiin, joissa siitä, että ne on nimetty Natura 2000 -alueiksi, seuraa, että rajoitetaan tietyn tyyppisen taloudellisen toiminnan, erityisesti metsätaloustoiminnan harjoittamista näillä alueilla, vaikuttaa olevan yhteensopivaa asetuksen N:o 1305/2013 mukaisten edellytysten kanssa.
- 48 Edellä esitetystä seuraa, että kolmanteen ja neljanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohdan on tulkittava siten, että sen mukaan jäsenvaltio voi sulkea Natura 2000 -tukien ulkopuolelle yhtäältä kyseisessä säännöksessä tarkoitettua Natura 2000 -maatalousalueita – mukaan lukien tässä tapauksessa tällaisilla alueilla olevat turvesuot – ja toisaalta asetuksen N:o 1305/2013 2 artiklan 2 kohdan nojalla Natura 2000 -alueilla sijaitsevat turvesuot, jotka lähtökohtaisesti kuuluvat tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdan r alakohdassa tarkoitettua metsän käsitteen alaan ja siten kyseisen asetuksen 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettua Natura 2000 -metsätalousalueiden käsitteen alaan. Viimeksi mainittua säännöstä on myös tulkittava siten, että sen mukaan jäsenvaltio voi rajoittaa tällaisten tukien maksamisen Natura 2000 -metsätalousalueille, joilla mahdollisesti on turvesoita, tilanteisiin, joissa siitä, että nämä alueet on nimetty Natura 2000 -alueiksi, seuraa, että rajoitetaan tietyn tyyppisen taloudellisen toiminnan, erityisesti metsätaloustoiminnan, harjoittamista niillä.

Viides kysymys

- 49 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee viidennellä kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 17 artiklan kanssa, tulkittava siten, että Natura 2000 -tukea on myönnettävä tähän verkostoon kuuluvan turvesuon omistajalle sillä perusteella, että taloudellista toimintaa, jota tällaisella turvesuolla voidaan harjoittaa, on rajoitettu eli erityisesti on kielletty karpaloviljelmän perustaminen sinne, jos omistaja kyseessä olevan kiinteistön hankkiessaan oli tietoinen tällaisesta rajoituksesta.

Unionin tuomioistuimen toimivalta

- 50 Komissio väittää, ettei unionin tuomioistuimella ole toimivaltaa käsitellä viidettä kysymystä. Se väittää, ettei asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklaan sisälly minkäänlaista velvoitetta tai lupausta maksaa korvauksia luonnollisille henkilöille kaikkien Natura 2000 -verkostoon kuuluvien kiinteistöjen käyttöön kohdistuvien rajoitusten vuoksi, ja yleisesti, ettei unionin oikeudessa tunnusteta sellaisen yleisen periaatteen olemassaoloa, joka velvoittaisi korvauksen myöntämiseen kaikissa tilanteissa eli kaikkien Natura 2000 -verkostoon perustuvien rajoitusten perusteella. Komissio katsoo, että nyt käsiteltävässä asiassa olisi asetettava etusijalle unionin tuomioistuimen 22.5.2014 antamassa tuomiossa *Érsekcsanádi Mezőgazdasági* (C-56/13, EU:C:2014:352) omaksumaa ratkaisua vastaava ratkaisu, sillä unionin tuomioistuin katsoi kyseisessä tuomiossa lähinnä, että koska kyseiseen tuomioon johtaneessa asiassa kyseessä ollut korvausvelvollisuus ei perustunut unionin oikeuteen vaan kansalliseen lainsäädäntöön, sillä ei ollut toimivaltaa arvioida tällaista kansallista lainsäädäntöä perusoikeuskirjassa taattujen tehokkaita oikeussuojakeinoja ja omaisuudensuojaa sekä elinkeinovapautta koskevien oikeuksien kannalta.
- 51 Tältä osin on muistettava, että perusoikeuskirjan soveltamisala on jäsenvaltioiden toimenpiteiden osalta määritelty perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta (tuomio 13.6.2017, *Florescu ym.*, C-258/14, EU:C:2017:448, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 52 Jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla silloin, kun ne toteuttavat luontotyyppidirektiivin vaatimusten mukaisesti tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttämisen tai ennalleen saattamisen ja etenkin luontotyyppien heikentymisen estämisen varmistamiseksi erityisten suojelutoimien alueilla.
- 53 Luontotyyppidirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa nimittäin säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi kyseisen direktiivin tavoitteisiin.
- 54 Lisäksi sillä, että jäsenvaltiot sisällyttävät lainsäädäntöönsä lintudirektiivin ja luontotyyppidirektiivin mukaisia toimenpiteitä ja panevat ne täytäntöön, on väistämättä vaikutuksia niiden henkilöiden omaisuudensuojaan, joille kyseisillä alueilla sijaitsevat kiinteistöt kuuluvat, koska heihin kohdistuu ainakin kyseisten kiinteistöjen käyttöä koskevia rajoituksia.
- 55 Näin ollen on katsottava, että jäsenvaltiot soveltavat perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla unionin oikeutta silloin, kun ne ottavat käyttöön järjestelmiä, joilla myönnetään Natura 2000 -tukia ja vesipuidedirektiivin mukaisia tukia asetuksen

N:o 1305/2013 30 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Kuten tämän tuomion 43 kohdassa jo muistutettiin, unionin oikeuden yleisiä periaatteita on lisäksi sovellettava myös sen vuoksi, että nyt käsiteltävässä asiassa pannaan täytäntöön unionin oikeutta.

- 56 Lisäksi asetuksen N:o 1305/2013 6 artiklan 1 kohdasta ja 10 artiklasta ilmenee, että maaseuturahasto toimii jäsenvaltioissa komission hyväksymien jäsenvaltioiden maaseudun kehittämisohjelmien välityksellä.
- 57 On totta, että asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 1 kohdassa jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa päättää toteutettavista toimenpiteistä, kuten tämän tuomion 40 kohdasta ilmenee. On kuitenkin niin, että kun jäsenvaltio toteuttaa toimenpiteitä sille unionin toimella myönnettyä harkintavaltaa käyttäen, sen on katsottava soveltavan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 13.6.2017 Florescu ym., C-258/14, EU:C:2017:448, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Yksistään sitä seikkaa, ettei direktiivin 1305/2013 30 artiklassa velvoiteta jäsenvaltioita säätämään korvausjärjestelmästä, ei voida tulkita siten, ettei perusoikeuskirjan 17 artiklaa voida soveltaa (ks. analogisesti tuomio 9.6.2016, Pesce ym., C-78/16 ja C-79/16, EU:C:2016:428, 86 kohta).
- 59 Tästä seuraa, että perusoikeuskirjan 17 artiklaa voidaan soveltaa pääasiaan ja että unionin tuomioistuimella on näin ollen toimivalta tutkia viides kysymys.

Asiakysymys

- 60 Aluksi on todettava perusoikeuskirjan 17 artiklan sanamuodosta ilmenevän, että siinä annetaan nimenomaisesti oikeus korvaukseen ainoastaan silloin, kun kyse on omistusoikeuden riistämisestä, kuten pakkolunastuksesta, mistä nyt käsiteltävässä asiassa ei selvästikään ole kyse.
- 61 Tässä yhteydessä on muun muassa erotettava toisistaan pääasia ja 9.6.2016 annetun tuomion Pesce ym. (C-78/16 ja C-79/16, EU:C:2016:428) taustalla olleet asiat, koska nämä asiat koskivat puiden, eli oliivipuiden, järjestelmällistä hakkuuta ja siten niitä koskevan omistusoikeuden riistämistä sellaisenaan. Nyt käsiteltävässä asiassa kiellossa perustaa karpaloviljelmä Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla kiinteistölle ei ole kyse tätä omaisuutta koskevan omistusoikeuden riistämisestä vaan siitä, että rajoitetaan kyseisen omaisuuden käyttöä, jota perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan kolmannen virkkeen mukaan voidaan säännellä lailla siinä määrin kuin se on yleisen edun mukaan välttämätöntä.
- 62 Rajoituksista, joita omistusoikeuden käytölle voidaan siten asettaa, on lisäksi muistutettava, että perusoikeuskirjan 17 artiklassa taattu omistusoikeus ei ole ehdoton ja että sen käyttöä voidaan rajoittaa unionin yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi (tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 63 Kuten perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdasta ilmenee, omistusoikeuden käyttöä voidaan rajoittaa, kunhan rajoitukset tosiasiallisesti palvelevat yleisen edun mukaisia tavoitteita eikä niillä puututa tähän oikeuteen tavoitellun päämäärän kannalta suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä ja jolla loukattaisiin näin suojatun oikeuden keskeistä sisältöä (tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 64 Yhtäältä unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että ympäristönsuojelu sisältyy näihin yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin (ks. vastaavasti tuomio 9.3.2010, ERG ym., C-379/08 ja C-380/08, EU:C:2010:127, 81 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ympäristönsuojelulla voidaan siten perustella omistusoikeuden käytön rajoittamista (tuomio 15.1.2013, Križan ym., C-416/10, EU:C:2013:8, 114 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Toisaalta ei ole ilmeistä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisilla toimenpiteillä, jotka on toteutettu lintudirektiivin ja luontotyyppidirektiivin nojalla luonnon ja ympäristön suojelemiseksi ja joilla ainoastaan kielletään karpaloviljelmä turvesoilla, jotta näin suojeltujen ympäristöetujen vahingoittaminen estettäisiin, puututtaisiin omistusoikeuteen suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä ja jolla loukattaisiin näin suojatun oikeuden keskeistä sisältöä, sen vuoksi, ettei kyseessä oleville omistajille makseta korvausta (ks. analogisesti tuomio 10.7.2003, Booker Aquaculture ja Hydro Seafood, C-20/00 ja C-64/00, EU:C:2003:397, 70 kohta). Tällainen päätelmä on nyt käsiteltävässä asiassa tehtävä sitäkin suuremmalla syyllä, koska – kuten ennakkoratkaisupyyntöä esitetystä toteamuksesta ilmenee – tämä kieltö ja siten omistusoikeuden käytön rajoitus olivat voimassa jo SātiŇi-S:n hankkiessa pääasiassa kyseessä olevat turvesuot, joten SātiŇi-S ei voinut olla tietämätön tästä rajoituksesta.
- 66 Vaikka jäsenvaltiot voivat toki tarvittaessa katsoa – kunhan ne toimivat näin tehdessään unionin oikeutta noudattaen –, että lintudirektiivin ja luontotyyppidirektiivin nojalla toteutettujen suojelutoimenpiteiden kohteena olevien maa-alueiden omistajille on suotavaa maksaa osittainen tai täysi korvaus, tästä toteamuksesta ei voida kuitenkaan päätellä, että unionin oikeuteen sisältyisi velvoite myöntää tällainen korvaus (ks. vastaavasti tuomio 10.7.2003, Booker Aquaculture et Hydro Seafood, C-20/00 ja C-64/00, EU:C:2003:397, 85 kohta).
- 67 Edellä esitetyn perusteella viidenteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 17 artiklan kanssa, on tulkittava siten, ettei Natura 2000 -tukea ole myönnettävä tähän verkostoon kuuluvan turvesuon omistajalle sillä perusteella, että taloudellista toimintaa, jota tällaisella turvesuolla voidaan harjoittaa, on rajoitettu, erityisesti kieltämällä karpaloviljelmän perustaminen sinne, jos omistaja kyseessä olevan kiinteistön hankkiessaan oli tietoinen tällaisesta rajoituksesta.

Oikeudenkäyntikulut

- 68 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, ettei siinä lähtökohtaisesti suljeta turvesoita Natura 2000 -tukien ulkopuolelle, jos ne sijaitsevat luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1991**

annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY nojalla nimetyillä Natura 2000 -alueilla ja jos ne kuuluvat tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettun maatalousmaan ja r alakohdassa tai sen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun metsän käsitteen alaan, ja että mainitussa 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina ”Natura 2000 -maa- ja metsätalousalueina” ne voivat siten olla oikeutettuja kyseisen asetuksen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tukiin.

- 2) Asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklan 6 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että sen mukaan jäsenvaltio voi sulkea Natura 2000 -tukien ulkopuolelle yhtäältä kyseisessä säännöksessä tarkoitettut Natura 2000 -maatalousalueet – mukaan lukien tässä tapauksessa tällaisilla alueilla olevat turvesuot – ja toisaalta asetuksen N:o 1305/2013 2 artiklan 2 kohdan nojalla Natura 2000 -alueilla sijaitsevat turvesuot, jotka lähtökohtaisesti kuuluvat tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdan r alakohdassa tarkoitettun metsän käsitteen ja siten kyseisen asetuksen 30 artiklan 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettun Natura 2000 -metsätalousalueiden käsitteen alaan. Viimeksi mainittua säännöstä on myös tulkittava siten, että sen mukaan jäsenvaltio voi rajoittaa tällaisten tukien maksamisen Natura 2000 -metsätalousalueille, joilla mahdollisesti on turvesoita, tilanteisiin, joissa siitä, että nämä alueet on nimetty Natura 2000 -alueiksi, seuraa, että rajoitetaan tietyn tyyppisen taloudellisen toiminnan, erityisesti metsätaloustoiminnan, harjoittamista niillä.
- 3) Asetuksen N:o 1305/2013 30 artiklaa, luettuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan kanssa, on tulkittava siten, ettei Natura 2000 -tukea ole myönnettävä tähän verkostoon kuuluvan turvesuon omistajalle sillä perusteella, että taloudellista toimintaa, jota tällaisella turvesuolla voidaan harjoittaa, on rajoitettu erityisesti kieltämällä karpaloviljelmän perustaminen sinne, jos omistaja kyseessä olevan kiinteistön hankkiessaan oli tietoinen tällaisesta rajoituksesta.

Allekirjoitukset